VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

# Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko työn murroksesta

11/2018

**Kaisa Oksanen** VNK

TULEVAISUUS-
SELONTEKO

# Tulevaisuusselonteko on keskustelunavaus seuraaville vuosille

Tunnistaa ja nostaa esiin tulevan päätöksenteon kannalta tärkeitä ja huomiota vaativia asioita

Rakentaa pitkän aikavälin päätöksentekoa

Valmisteltu VNK:ssa, taustalla tutkijaselvityksiä, asiantuntijanäkemyksiä ja valtioneuvoston yhteistä tulevaisuustyötä

# Vaikuttava kaksivaiheinen tulevaisuusselonteko

Teemana työn murros ja tulevaisuuden työ

**1. osa:** Jaettu ymmärrys työn murroksesta

**Julkaistu 8.6.2017**

**2. osa:** Ratkaisuja työn murroksessa, **2018**

**Julkaistu 11.10.2018**



# TYÖ MUUTTUU


Työn rakenteet
Työn sisällöt
Osaaminen
Toimeentulo
Merkitykset

# TYÖN MUUTOS & YHTEISKUNTA

**5** kysymystä, joista pitää tehdä päätöksiä

1. Alustojen sääntely ja hyödyntäminen julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä
2. Koneen ja ihmisen yhteistyön määrittely ja ammattirajojen hämärtymisen vaikutukset
3. Laaja-alaiset toimet elinikäisen oppimisen edistämiseksi
4. Sosiaaliturvan perusmalli, joka tukee yksilön autonomiaa ja suojaa riskeiltä muuttuvassa ympäristössä
5. Arvokkaan tekemisen korostamisen työn korostamisen sijaan

# Visio työn tulevaisuudesta

## TYÖN RAKENTEET

Yrittäjänä työskentelevällä, vuokratyöntekijällä tai alustatyöntekijällä on kokemus vastaavasta **reilusta ja kattavasta sosiaaliturvasta** ja yhteiskunnallisesta suojelusta kuin palkkatyöntekijällä.

## TYÖN SISÄLLÖT

**Tekoäly ja robotiikka** luovat uudenlaisia lähtökohtia ihmisten taitojen täydentämiseen.

Ihmisille avautuu mahdollisuuksia **taitojensa** aiempaan **monimuotoisempaan hyödyntämiseen**.

On yhteiskunnallinen tavoite, että nämä uudet **teknologiset mahdollisuudet** toteutuvat **tasapuolisesti kaikille.**

## OSAAMINEN

Suomeen syntyy kaikki väestöryhmät kattava ja laadukas **elinikäisen oppimisen järjestelmä**, joka tunnetaan kansainvälisesti samanlaisena menestystarinana kuin suomalainen peruskoulu.

## TOIMEENTULO

Jokaisella on mahdollisuus samaan aikaan saada **riittävä toimeentulo, kehittyä** ja kokea olevansa **merkityksellinen osa yhteiskuntaa**.

## TYÖN MERKITYS

Työtä arvostetaan sen monipuolisen yhteiskunnallisen **arvontuotannon kautta**, ei ainoastaan sen taloudellista arvonnousua arvioimalla.

# Toimenpiteitä, jotka vievät oikeaan suuntaan

1. Julkisen hallinnon ja alustayritysten sekä laajemmin alustoilla tapahtuvan toiminnan sääntelyn selkeyttäminen
2. Valtio ja kunnat mukaan hyödyntämään alustoja omissa työvoimatarpeissa an
3. Muodostetaan pitkäjänteinen, kasvua, liikkuvuutta ja työperusteista maahanmuuttoa tukeva strateginen näkemys ja tavoitetila
4. Jokaiseen työsuhteeseen mahdollisuus työntekijän jatkuvaan ja monipuoliseen kehittymiseen
5. Työn merkityksellisyys ja mielekkyys keskeiseksi mittariksi
6. Tekoäly apuun osaamisen tunnistamisessa ja muuntamisessa relevantiksi
7. Vähennetään pyrkimyksiä ohjata koulutustarjontaa osaamistarvetta ennakoimalla; koulutuksen painopiste yhä enemmän teoreettisiin perusvalmiuksiin ja metataitoihin
8. Luodaan yli 35-vuotiaille uratili tai koulutusseteli
9. Korkeakouluille tutkinto-ohjelmia työelämässä oleville

# Toimenpiteitä, jotka vievät oikeaan suuntaan

**10** Valmistuneiden suhde korkeakouluihin elinikäiseksi

**11** Ansio-sidonnaisella työttömyys-turvalla opiskelu

**12** Laaja-alainen keskustelu sosiaaliturvan vaihtoehdoista

**13** Kannusteita palkkatyön lisäksi laajemmin myös muuhun toimeliaisuuteen, kuten opiskeluun ja vapaaehtoistyöhön

**14** Poistetaan esteet työtehtävien automatisoinnilta

**15** Digitalisaation täysimittainen hyödyntäminen työelämän nivelvaiheissa

**16** Työllistymistä edistävien tukien suuntaaminen vuorovaikutusta sisältävään ja kestävää kehitystä edistävään työhön

**17** Monipuolinen työkykynäkökulma työn kehittämiseen

**18** Yhteiskunnallinen näkökulma työhön pluralistiseksi, pelkkä kilpailukykynäkökulma ei riitä

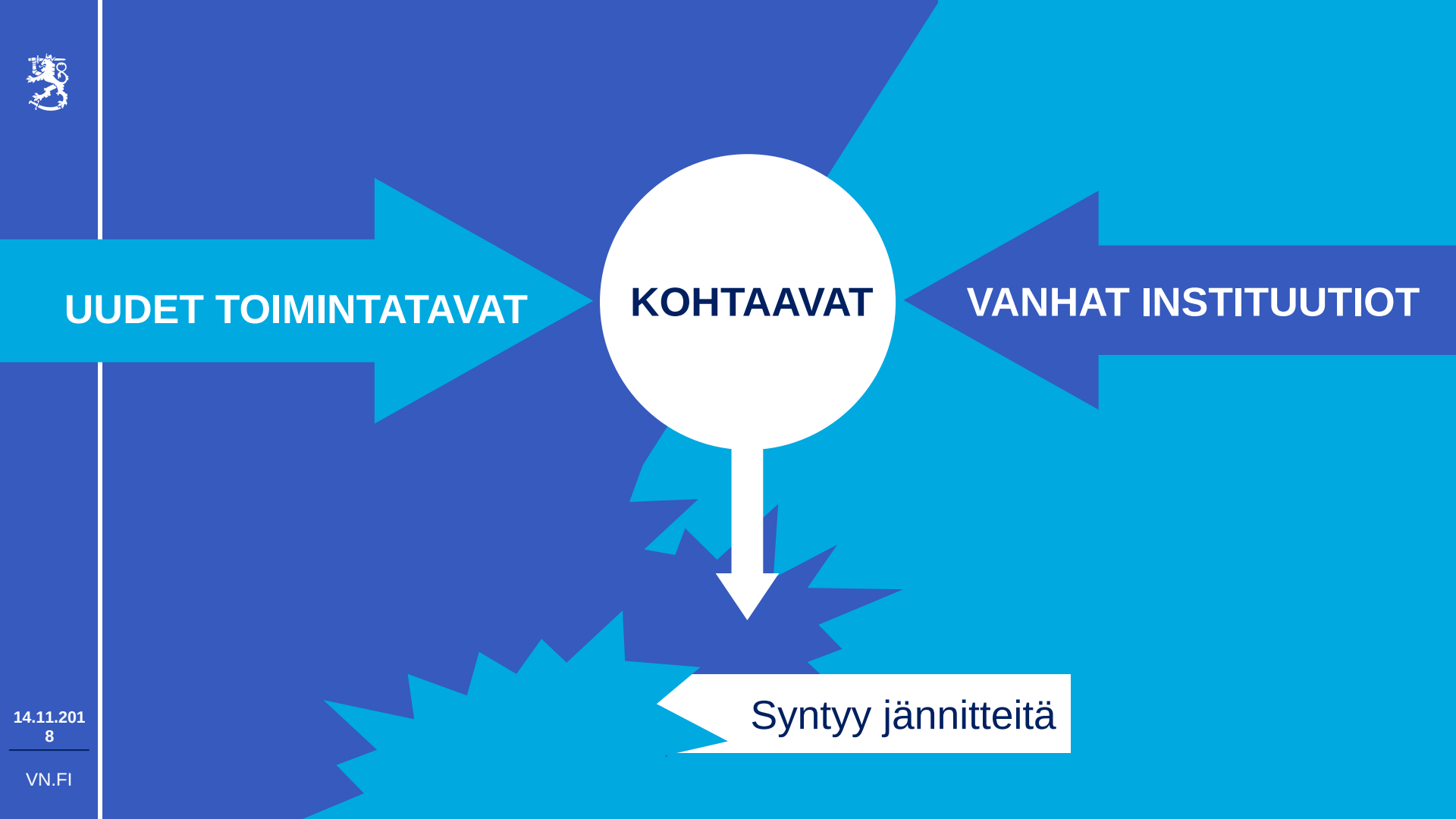
UUDET TOIMINTATAVAT
KOHTAAVAT
VANHAT INSTITUUTIOT
Syntyy jännitteitä

| | | |
|---|---|---|
| Alustojen uudet globaalit Sääntelyjärjestelmät | SELKEÄT PELISÄÄNNÖT ALUISTOILLA | Julkisen hallinnon normien purku ja sääntelyn vähentäminen |
| Osaamisen merkitys korostuu | JATKUVAN OPPIMISEN REFORMI | Nopeassa muutoksessa monen osaaminen jää jälkeen |
| Huoltosuhteen korjaamiseksi tarvitaan mahdollisimman monen osallistumista | RIITTÄVÄ TOIMEENTULO JA TUKI KEHITTÄÄ KYVYKKYYKSIÄ | Muutokset tuottavuudessa (kumpaan tahansa suuntaan) muuttavat ammattirakenteita ja työn tarvetta |

**Työn murrokseen vastaamiseksi tarvitaan sekä näitä teemoihin kohdistuvia ratkaisuja, että**

**PITKÄN AIKAVÄLIN POLITIIKKAA,**

**jonka avulla työtä, toimeentulon muotoja, yhteiskuntaan kuulumisen tapoja, osaamista ja organisoitumista voidaan rakentaa määrätietoisesti ja kauaskantoisesti.**

**Pitkän aikavälin päätöksenteon kehikoksi voitaisiin ottaa kestävä kehitys.**

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

# Kiitos!

Lisätietoja:
kaisa.oksanen@vnk.fi
vnk.fi/tulevaisuusselonteko

